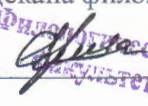

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко»

Филологический факультет

Кафедра украинской филологии

УТВЕРЖДАЮ:
И.о. декана филологического факультета,
доц. О. В. Еремеева/
«21» 2021 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
на 2021/2022 учебный год

учебной дисциплины
**«ИСТОРИЯ ЛИТЕРАТУРНОГО УКРАИНСКОГО
ЯЗЫКА»**

7.45.03.01 Филология

Профиль подготовки

Отечественная филология (Украинский язык и литература)

Квалификация (степень) выпускника
БАКАЛАВР

Форма обучения:
ОЧНАЯ

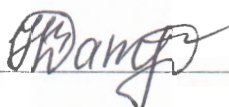
Год набора – 2019

Тирасполь 2021

**Рабочая программа дисциплины «История украинского литературного языка» /
сост. Н.В. Пазина – Тирасполь: ГОУ ПГУ, 2021 – 9 стр.**

Рабочая программа предназначена для преподавания дисциплины «История украинского литературного языка» студентам очной формы обучения по направлению подготовки бакалавриата 7.45.33.01 «Филология».

Рабочая программа составлена с учетом Федерального государственного образовательного стандарта ВО по направлению подготовки 45.03.01 «Филология», утвержденного приказом Министерства образования и науки РФ № 947 от 7.08.2014 (для 3 курса бакалавриата).

Составитель _____ _____ /Н. В. Пазина, ст. преп. /

1. Цели и задачи освоения дисциплины

Целями освоения дисциплины являются: изучение общих процессов развития, усовершенствования, обогащения украинского литературного языка и выработка его стилей, фонетических, грамматических, лексических, правописных норм на протяжении всего его исторического периода.

Задачи дисциплины:

- знание основных понятий истории основного языка, ее единиц и роли в формировании литературной формы украинского национального языка;
- представление об особенностях развития украинского языка, его фонетической, морфологической и синтаксической систем по их внутренним законам;
- понимание лингвистических и экстралингвистических факторов развития украинского литературного языка и знание основных исторических периодов в развитии украинского литературного языка.

2. Место дисциплины в структуре ООП ВО.

Данная учебная дисциплина входит в базовую часть Б1.Б.14.02 раздела «Дисциплины (модули)» ФГОС 3+ по направлению подготовки ВО 7.45.03.01 Филология, профиля Отечественная филология (Украинский язык и литература).

3. Требования к результатам овладения дисциплиной:

Изучение дисциплины направлено на формирование следующих компетенций:

Код компетенции	Формулировка компетенции
ОПК-1	способностью демонстрировать представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии в целом и ее конкретной области
ОПК-2	способностью демонстрировать знание основных положений и концепций в области общего языкознания, теории и истории основного изучаемого языка
ПК-1	способностью применять полученные знания в области теории истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научной деятельности

В результате изучения курса студенты должны

3.1. Знать:

- основные сведения об истории происхождения украинского языка;
- анализировать возникновение и формирование литературного языка,
- анализировать закономерности и основные тенденции их развития.

3.2. Уметь:

- анализировать тексты 11-20 ст., определяя связи книжные и речевые.

3.3. Владеть:

- навыками чтения литературных текстов всех жанров и эпох.

4. Структура и содержание дисциплины (модуля)

4.1. Распределение трудоемкости в з.е./часах по видам аудиторной и самостоятельной работы студентов по семестрам:

Семестр	Количество часов						Форма итогового контроля
	Трудоёмкость, з.е./часов	В том числе					
		Аудиторных				Самост работа	
		Всего	Лекций	Лаб. раб.	Практич. зан.		
6	3 з.е./108	72	20	-	34	18	
Всего:	3 з.е./108	72	20	-	34	18	Экзамен (36 часов)

4.2. Распределение видов учебной работы и их трудоемкости по разделам дисциплины

№ раздела	Наименование разделов	Количество часов				
		Всего	Аудиторная работа			Внеауд работа (СР)
			Л	ПЗ	ЛР	
I	Вступ	12	4	4	-	4
II	Розвиток літературно-писемної мови до початку формування нової української літературної мови	44	12	22	-	10
III	Нова українська літературна мова	16	4	8	-	4
I-III	Підготовка к экзамену	36				36
Всего:		108	20	34	-	54

4.3. Тематический план по видам учебной деятельности

Лекции

№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объём часов	Тема лекционного занятия	Учебно- нагляд. пособия
1	I	2	Вступ до курсу «Історія української літературної мови»	Таблиця
2	I	2	Періодизація ІУЛМ. Характеристика найважливіших пам'яток.	Картки
Итого по разделу часов:		4		
3	II	2	Руськоукраїнська літературна мова XI – і пол. XI ст.	Таблиця
4	II	2	Характеристика мови літописів	Таблиця
5	II	2	Середньоукраїнська літературна мова (к. XIV – поч. XVI ст.)	Таблиця
6	II	2	Другий південнослов'янський вплив: джерела та наслідки його в Україні.	Карта
7	II	2	Середньоукраїнська мова (середній підперіод (II пол. XVI-сер. XVII ст.))	Карта
8	II	2	Середньоукраїнська літературна мова (II пол. XVII – сер. XVIII ст.)	Таблиця
Итого по разделу часов:		12		
9	III	2	Нова українська літературна мова II пол. XVIII – поч. XIX століття. Котляревський І.П. – зачинатель нової української літературної мови.	Таблиця
9	III	2	Розвиток української літературної мови від	Карта

			I.Котляревського до Т.Шевченка. Риси мовного натуралізму у літературній мові.	
Итого по разделу часов:		4		
Всего:		20		

Практические

№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объём часов	Тема практического занятия	Учебно-нагляд. пособия
1	I	2	Предмет, завдання і значення курсу «Історія української літературної мови». Зв'язок курсу з іншими дисциплінами.	Роздатковий матеріал
2	I	2	Проблемні питання періодизації історії української літературної мови (огляд головних концепцій).	метод. посібник
Итого по разделу часов:		4		
3	II	2	Питання глотогенезу української мови.	таблиця
4	II	2	Два типи літературної мови епохи Київської Русі християнської доби.	картки з завданням
5	II	2	Функціонування староукраїнської мови в Литовсько-польській державі.	картки з завданням
6	II	2	Особливості у вживанні старослов'янської мови у XIV-I пол. XVI ст. Мова перекладних та оригінальних церковно-літургійних книг.	картки з завданням
7	II	2	Другий південнослов'янський вплив: джерела та наслідки його в Україні. Мова ділових документів XIV-XVI ст.	метод. посібник
8	II	2	Піднесення ролі церковнослов'янської мови. Розквіт і занепад полемічного стилю. Мова полемічних творів.	картки з завданням
9	II	2	Нормування літературної мови. Граматичне і лексикографічне оброблення слов'яноукраїнської мови.	картки з завданням
10	II	2	Києво-Могилянська академія в історії східнослов'янських літературних мов.	метод. посібник
11	II	2	Мовно-стилістичні особливості козацьких літописів.	метод. посібник
12	II	2	Особливості виявлення народної мови у художньому, науковому, публіцистичному стилі. Мова творів Г.Сковороди.	картки з завданням
13	II	2	Мова церковної літератури. Правописна реформа Петра I.	таблиця
Итого по разделу часов:		20		
14	III	2	Занепад староукраїнської літературної мови та формування нової української мови на основі середньо наддніпрянських говорів.	картки з завданням

15	III	2	Котляревський І.П. – зачинатель нової української літературної мови.	картки з завданням
16	III	2	Розвиток української літературної мови від І.Котляревського до Т.Шевченка.	метод. посібник
17	III	2	Риси мовного натуралізму у літературній мові.	картки з завданням
Итого по разделу часов:		8		
Всего:		34		

Лабораторные работы – не предусмотрены

Самостоятельная работа студента

Раздел дисциплины	№ п/п	Тема и вид СРС	Трудоёмкость (в часах)
Раздел I.	1	Джерела вивчення історії української літературної мови.	1
	2	Виникнення української мови серед інших слов'янських мов	1
	3	Виникнення української мови серед інших слов'янських мов	1
	4	Виконання тестових завдань та вправ, запропонованих викладачем	1
	Итого по разделу часов:		4
Раздел II.	5	Роль історико-політичних подій і культурних процесів (християнізація, класицизм, романтизм, реалізм тощо) в розвитку української літературної мови.	1
	6	Літературно-мовний білінгвізм. Диглосія. Засади обслуговування різних соціальних сфер певними різновидами літературної мови на окремих етапах її розвитку.	1
	7	Виникнення протоукраїнської мови та формування фонетико-граматичних, лексичних і словотвірних особливостей в її двох діалектах: південно-західному і північно-східному. Зміни в системі іменників, прикметників, займенників, дієслів. Зміни в синтаксисі (занепад двоїни, безприйменникових відмінків, у реченні, розвиток системи гіпотактичних сполучників).	1
	8	Рукописні історичні пам'ятки XI – XVII ст., друковані пам'ятки різних жанрів і стилів, художня література як цінні джерела вивчення історії української літературної мови.	1
	9	Проблема відношення церковнослов'янської мови до староукраїнської літературної мови на народній основі у працях учених.	1
	10	Фольклор як одне з найважливіших джерел староукраїнської літературної мови («Моління Данила Заточника», «Слово про загибель руської землі»).	1
	11	Загальна характеристика мовної ситуації в Київській Русі. Висвітлення цього питання в працях визначних українських учених.	1

	12	Виникнення братських шкіл (кінець XVI ст.), складання для них церковнослов'янських граматики, створених за греко-латинськими зразками: «Грамматика словенска языка...», «Грамматика словенская» Лаврентія Зизанія, «Грамматика словенския правильное синтагма» Мелетія Смотрицького.	1
	14	Огляд наукових праць учених України та діаспори з історії української літературної мови (Михайло Максимович, Павло Житецький, Агатангел Кримський, Євген Тимченко, Костянтин Німчинов, Леонід Булаховський, Іван Огієнко, Олекса Горбач, Юрій Шевельов).	1
	15	Виконання тестових завдань та вправ, запропонованих викладачем	1
	Итого по разделу часов:		10
Раздел III.	19	Строкатість у мові творів І.Котляревського лексичних, фонетичних і граматичних явищ. Елементи давньої української літературної мови в «Енеїді», мова п'єси «Наталка Полтавка».	1
	21	Мовотворчість Т.Шевченка, його погляди на художнє слово.	1
	22	Збагачення української літературної мови новими лексичними і стилістичними засобами у зв'язку з розвитком суспільно-політичних відносин, науки, техніки й мистецтва.	1
	25	Виконання тестових завдань та вправ, запропонованих викладачем	1
	Итого по разделу часов:		4
	8	Подготовка к экзамену	36
Всего:			54

5. Курсовые работы (см. ФОС)

6. Образовательные технологии:

Преподавание дисциплины предусматривает сочетание активных, пассивных и интерактивных образовательных технологий:

Семестр	Вид занятия (Л, ПР, ЛР)	Используемые интерактивные учебные технологии	Количество часов
5	Л	Полемічний виклад лекції	2
	ПР	Дискусія	1
	ПР	Тестові завдання, електронні види тестування	2
Всего:			5

7. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам усвоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов (см. ФОС).

8. Учебно-методическое и информационное обеспечение дисциплины

8.1. Общая литература

1. Баби́ч Н. Історія української літературної мови: Практикум. – Л., 1993. – 205 с.
2. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон), Історія української літературної мови / Упоряд. М. С. Тимоши́к. – К.: Наша культура і наука, 2001. – 440 с.

3. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. Підручник. – К.: АртЕк, 2001. – 392 с.

8.2. Дополнительная литература

1. Бевзенко С. П. Система форм минулого часу у «Граматичі» М. Смотрицького. – В кн.: Східнослов'янські граматики XVI – XVII ст. К. : Наук, думка, 1982, с. 142 – 143.

2. Безпалько О. П. Нариси з історичного синтаксису української мови. – К. : Рад. шк., 1960. – 236 с.

3. Матвієнко А. Пересопницьке Євангеліє – видатна пам'ятка українського відродження XVI ст. – Дивослово. – № 5. – 2004.

Справочная литература

1. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К., 1985.

2. Український правопис. – К., 1993.

3. Українська літературна вимова і наголос: Словник-довідник/ За ред. М.А.Жовтобрюха. – К., 1973.

4. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова. Довідник. – К., 1993.

8.3. Програмное обеспечение и Интернет-ресурсы:

<http://litopys.org.ua/nimchuk/nim17.htm>

<http://uk.wikipedia.org/wiki>

http://www-philology.univer.kharkov.ua/nauka/ects_info.pdf

8.4. Методические указания и материалы по видам занятий

1. Бабич Н.Д. Історія української літературної мови: практикум. – Львів, 1993.

2. Історія української літературної мови. Практикум. – Одеса, 2001.

9. Материально-техническое обеспечение дисциплины (модуля):

Заняття проводяться в комп'ютерному кабінеті, в лингафонному кабінеті і в Центрі української культури, котрий обладнаний стендами, таблицями, схемами, портретами.

10. Методические рекомендации по организации изучения дисциплины (см. ФОС).

11. Технологическая карта дисциплины

Курс 3 група ФФ19ДУ65УА1 семестр 6

Преподаватель, который ведёт лекционные занятия Пазина Н. В.

Преподаватель, который ведёт практические занятия Пазина Н. В.

Кафедра украинской филологии

Модульно-рейтинговая система оценивания не введена.

Составитель:

ст.преподаватель

Н. В. Пазина

Зав. кафедры

украинской филологии,

к.ф.н., доцент

Е. Л. Якимович